

Anti- pestprotocol

'Ieder kind verdient een veilige school'

Anti-pest coördinatoren Emelie Leewens, Karin Bezuijen en Nikki de Vries

Versie januari 2026

Inhoudsopgave

Voor wie is dit anti- pestprotocol?	3
Waarom een anti- pestprotocol?	3
Wat is het verschil tussen plagen en pesten?	3
Soorten pesten	4
Er zijn verschillende vormen van online pesten	4
Tekenen van online pestgedrag bij het slachtoffer	4
Rollen in een groep bij pestgedrag	5
Wie zijn de anti- pestcoördinatoren en wat zijn hun taken?	6
Hoe gaan wij om met pesten op school?	7
De aanpak van ruzies en pestgedrag in 3 stappen:	7
Voorkomen	7
Groepsdynamica	6
Preventieve aanpak	7
Curatieve aanpak	8
Sancties	9
Monitoring sociale veiligheid	8
De anti- pestcoördinatoren van de Roelof Venema School	8
Bijlage I Aan de slag met: Groepsvorming! Van Jelly Bijlsma	9
Bijlage II, korte samenvatting sociaal emotionele methode KIVA	10
Bijlage III Leidraad gesprek gepeste leerling	12
Bijlage IV Leidraad gesprek leerling die pest/ meeloopt	15
Bijlage V Informatie Groepsgeluk	15

Voor wie is dit anti- pestprotocol?

Dit anti- pestprotocol is bedoeld voor iedereen die te maken heeft met leerlingen bij ons op school. Niet alleen voor leerkrachten, maar ook voor de overige medewerkers, TSO, BSO, ouders en natuurlijk de leerlingen zelf. Er zijn diverse vormen van pesten, die allemaal aanbod zullen komen in dit protocol. Op deze manier hopen wij leerlingen een veilig, pedagogisch klimaat te bieden en ervoor te zorgen dat ieder kind zich optimaal kan ontwikkelen. Het is belangrijk een duidelijk en helder protocol tegen pesten te hebben waar iedereen mee uit de voeten kan.

Waarom een anti- pestprotocol?

- Alle kinderen moeten zich veilig voelen op de Roelof Venema School. Alleen zo kunnen zij zich optimaal ontwikkelen.
- Het onderwerp 'pesten' moet bespreekbaar zijn in de klas. Pestproblemen *kunnen* zo voorkomen worden.
- Leerkrachten moeten pestgedrag kunnen signaleren en daarnaar handelen.
- De school heeft een directe aanpak nodig mocht er toch gepest worden ondanks preventie.
- Mochten de inspanningen van de anti- pestcoördinatoren niet het gewenste effect hebben, zullen zij samenwerking zoeken met directie, KC en de vertrouwenspersonen.

Wat is het verschil tussen plagen en pesten?

Er is een wezenlijk verschil tussen plagen en pesten.

Plagen gebeurt op een speelse manier (zowel verbaal als fysiek). Het vindt vaak ook wederzijds plaats. Enkele kenmerken die horen bij plagen zijn:

- Het gebeurt af en toe
- Het is 1 op 1
- Het is gelijkwaardig
- Het gaat over en weer
- Er wordt bij gelachen
- Er is vertrouwen

Pesten is gedrag waarbij iemand herhaaldelijk en voor langere tijd behandeld wordt op manieren die opzettelijk en kwaadaardig zijn. Dit kan psychisch lijden en lichamelijke klachten veroorzaken en bij fysiek geweld verwondingen en letsel tot gevolg hebben.

Enkele kenmerken die horen bij pesten:

- Het gebeurt vaker of structureel
- Er is een machtsverschil
- De pester(s) genieten
- Het gebeurt stiekem
- Het zijn vaak meerderen tegen 1

- Het is moeilijk te stoppen

Soorten pesten

- Verbaal pesten: schelden, naroeppen, imiteren, belachelijk maken of uitlachen; bedreigen, iemand tot iets dwingen, chanteren of intimideren;
- Fysiek pesten: spugen, schoppen, slaan of knijpen, seksueel;
- Materieel pesten: spullen stukmaken, afpakken of verstoppen;
- Relatieel pesten: iemand buitensluiten (negeren), over iemand roddelen of geruchten verspreiden, racistisch, afwezig;
- Digitaal/ online pesten/ cyberpesten: belastend materiaal (foto's, filmpjes, roddels) via het internet/sociale media verspreiden; iemand via sociale media lastigvallen.

Er zijn verschillende vormen van online pesten

- Uitsluiten: iemand mag ergens niet aan meedoen waar de rest van de groep dit wel mag.
- Beledigen: er worden online dingen gezegd die de pester(s) niet hardop durft te zeggen.
- Vernielen: accounts hacken, virussen met opzet verspreiden, wachtwoorden veranderen
- Nadoen: foute grappen posten, iemand belachelijk maken, gemene berichten verspreiden, profielfoto wijzigen, nepaccount aanmaken op naam van slachtoffer
- Te kijk zetten: foto's online plaatsen die niet voor anderen bedoeld zijn.
- Bedreigen: berichten worden verstuurd zoals: "morgen na school pakken we je"... het kan snel, anoniem en is bedreigend.

Tekenen van (online) pestgedrag bij het slachtoffer

De verantwoordelijkheid van (online) pesten ligt vooral thuis, maar is vanzelfsprekend ook onderdeel van het schoolse leven. Wat thuis gebeurt, heeft ook invloed op het welbevinden van een kind op school. Daarom is een goede samenwerking tussen thuis en school van belang. Het is wenselijk om kinderen tijdens hun basisschoolperiode te begeleiden en monitoren op sociale media. Zo zijn ze goed voorbereid op de middelbare school.

Rollen in een groep bij pestgedrag

Pesten is een groepsproces, daarbij is het belangrijk om te kijken naar de rollen die de personen in de groep aannemen:

1. Het slachtoffer/ het gepeste kind

- Het slachtoffer heeft een stabiele rol in het pestverhaal.
- 10% van de slachtoffers wordt zelf een pester.

Een leidraad voor een gesprek met de gepeste leerling, tevens te gebruiken als anonieme vragenlijst, is te vinden in bijlage III.

2. De pester

- Gaat steeds over grenzen heen van een ander.
- Ziet de gevolgen van zijn daden niet in.

Een leidraad voor een gesprek met de leerling die pest of meeloopt, tevens te gebruiken als anonieme vragenlijst, is te vinden in bijlage IV.

3. De meeloper en/of de aanmoediger

- De meeloper heeft niet in de gaten dat hij een belangrijk onderdeel van de situatie is.
- Verhoogt status van pester door zijn gedrag (meelachen).

Een leidraad voor een gesprek met de leerling die aanmoedigt of meeloopt, tevens te gebruiken als anonieme vragenlijst, is te vinden in bijlage IV.

4. De omstander

- Hoe meer mensen kijken, hoe minder snel iemand zal ingrijpen.
- Dit is de grootste groep.
- Kijken, maar doen niets.

Een leidraad voor een gesprek met een leerling die omstander is, tevens te gebruiken als anonieme vragenlijst, is te vinden in bijlage IV.

5. De helper of verdediger

- Wij verwachten dat iedereen dit doet: verantwoordelijkheid nemen.
- praten over wat er aan de hand is, over de situatie.

Een leidraad voor een gesprek met een helper of verdediger, tevens te gebruiken als anonieme vragenlijst, is te vinden in bijlage IV.

6. De buitenstaander

- Ouders, leerkrachten, baliemedewerkers, TSO, BSO, kinderen uit andere groepen.
- Mensen die niet bij de pestgroep horen, maar wel zijdelings betrokken zijn, het (indirect) zien gebeuren.

Wie zijn de anti- pestcoördinatoren en wat zijn hun taken?

Nikki de Vries, Karin Bezuijen en Emelie Leewens zijn de anti- pestcoördinatoren (APC) op onze school.

Taken:

- Aan het begin van ieder schooljaar maken zij een kennismakingsronde bij nieuwkomers in het team en komen zij langs in iedere groep. Ook zullen zij zich voorstellen in de nieuwsbrief en op de schoolsite (met foto), zodat ze herkenbaar zijn voor ieder kind en hun ouders.
- Zij zullen anti- pest activiteiten en preventieve werkwijzen bij het team onder de aandacht brengen en eventueel uitrollen.
- Deze activiteiten, spellen en werkvormen zullen op SharePoint komen te staan.
- Actualiteiten rondom pesten worden in de gaten gehouden en er wordt zo nodig op ingespeeld.
- In het jaarrooster vermelden zij data voor bijvoorbeeld Paarse Vrijdag, LEF-dag en de antipestweek.
- Kinderen die hen benaderen via de (gele) brievenbus zullen een luisterend oor en advies krijgen. De leerkracht zal hier altijd bij betrokken worden en blijven.
- Het team kan hen om advies of informatie vragen over pestgedrag of problemen rondom pesten.

Het anti- pestprotocol wordt opgesteld in samenspraak met directie en KC. Het monitoren van pestgedrag incidenten door leerlingen wordt gedaan door de leerkracht zelf in Parnassys (dit komt in een groepsnotitie te staan, nooit bij een individuele leerling). De KC en APC zullen dit monitoren en zorgen voor een doorgaande lijn binnen de school en waar nodig vermelden bij een groepsoverdracht.

Met opmerkingen [Mv1]: Hebben vertrouwenspersonen niet ook een gele brievenbus en moet rol vertrouwenspersoon hier ook genoemd worden?

Hoe gaan wij om met pesten op school?

De aanpak van ruzies en pestgedrag in 3 stappen:

1. Voorkomen
2. Preventieve & Curatieve aanpak
3. Sancties

Voorkomen

Door te werken aan groepsdynamica zijn wij ook bezig met het voorkomen van pestgedrag. Daarom zijn de gouden weken ook zo belangrijk om te doen aan het begin van het schooljaar en de zilveren weken na de kerstvakantie. Het boek: *Aan de slag met: groepsvorming!* Van Jelly Bijlsma (zie bijlage I), helpt ons hierbij.

Groepsdynamica

Een groep doorloopt gedurende het schooljaar verschillende fases waar de leerkrachten mee aan de slag moeten. Dit doen de leerkrachten door gesprekken en oefeningen aan te gaan met de groep. Hieronder staan de verschillende stadia van de groepsdynamiek uiteengezet.

Forming

De klas komt voor het eerst weer bij elkaar, wat is mijn relatie tot de rest van mijn klasgenoten?

Storming

Posities in de klas worden ingenomen.

Norming

Normen worden bepaald: Hoe gaan wij met elkaar om?

Performing

Als de groep goed is begeleid, kan de groep deze fase halen. De groep is productief.

Reforming

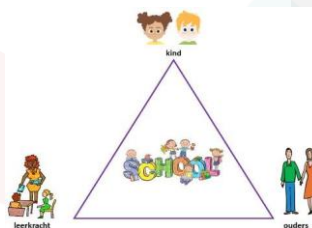
Fase waarbij duidelijk wordt dat het einde van de groepssamenstelling nadert.

Preventieve aanpak

De uitgangspunten zijn:

- In elke groep worden de leefregels fijn, veilig, netjes en rustig aan het begin van het schooljaar besproken.
- In elke groep is er wekelijks een KiVa-kring.
- In elke groep vindt er minimaal twee keer per jaar een bijeenkomst Groepsgeluk plaats waarbij de groepsdynamiek inzichtelijk wordt.
- Twee keer per jaar vullen de leerlingen van de groepen 3-8 de KiVa-monitor in. De rapportages helpen de leerkrachten, anti-pestcoördinatoren, KC en directie om inzicht te krijgen in eventuele situaties rondom pesten.
- In de bovenbouw worden er lessen mediawijsheid gegeven.
- Alle leerkrachten en medewerkers op de RVS hebben een voorbeeldfunctie en zijn zich daarvan bewust.

- Op onze school worden ruzies uitgesproken, verschillen geaccepteerd en we nemen stelling tegen pestgedrag.
- We leren kinderen het verschil tussen pesten en plagen, iets wat verkeerd ging met samen spelen of samenwerken weer goed te maken en het verschil tussen klikken en eerlijk vertellen (veiligheid).
- Alle leerlingen zijn verantwoordelijk voor de sfeer in de groep en dus ook voor het melden van pestgedrag.
- Bij het verlaten van de school wordt er gesurveilleerd bij de fietsenstalling om incidenten te voorkomen.
- De anti-pestcoördinatoren benadrukken het belang van het anti-pestprotocol en zorgen voor gezamenlijke activiteiten zoals Paarse Vrijdag, LEF-dag en de "Anti-pestweek".
- Smartwatches, telefoons of andere apparatuur waarmee foto's of audio opnames gemaakt kunnen worden moeten uitstaan onder schooltijd en opgeborgen zijn in de tas.
- Incidenten worden per jaargroep bijgehouden. Incidenten zijn:
fysiek geweld, grof taalgebruik, pesten, discriminatie, stelen, vandalisme, bedreigen, seksueel misbruik.

Bij pestgedrag geldt de driehoek: Kind-Ouders-Leerkracht.

Curatieve aanpak

Bij de aanpak van pestgedrag gebruiken wij de 'De vijfsporenaanpak' van Bob van der Meer (deskundige op het gebied van pesten en sociale veiligheid):

Spoor 1

Hulp aan het gepeste kind (serieus nemen, werken aan oplossingen, eventueel doorverwijzen, luisterend oor bieden)

Spoor 2

Hulp aan de pester (grenzen stellen, helpen zich aan afspraken en regels te houden, verbeteren van relaties met andere kinderen, luisterend oor bieden)

Spoor 3

Hulp bieden aan de ouders (informereren, overleggen, serieus nemen, doorverwijzen)

Spoor 4

Mobiliseren van de zwijgende middengroep (praten met kinderen over pesten en hun rol)

Spoor 5

Als school verantwoordelijkheid nemen (stelling innemen tegen pesten, beleid tegen pesten vormen, op de hoogte stellen van personeel van anti- pest beleid en coördinatoren)

Hulp via deze sporen kan worden geboden in de vorm van gesprekken, een KiVa steun groep, extra bijeenkomsten Groepsgeuk met de hele groep of in kleinere groepen, KiVa-themalessen.

Sancties

Bij pestgedrag volgen sancties. Pestgedrag wordt gezien als onaanvaardbaar gedrag. De sancties zijn opgenomen in het Gedragsprotocol 2025-2026.

Monitoring sociale veiligheid

De monitoring wordt afgenomen bij de groepen 3 t/m 8. Dit gebeurt 2 keer per jaar. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de KiVa monitor. Deze worden geanalyseerd door de leerkrachten en KC'ers en doorgenomen met de directie. Van daaruit volgt een plan waar nodig.

De anti- pestcoördinatoren van de Roelof Venema School

Met opmerkingen [Mv2]: Het gedragsprotocol moet nog worden opgeslagen als 2025-2026

Emelie Leewens

Karin Bezuijen

Nikki de Vries

Bijlage I Aan de slag met: Groepsvorming! Van Jelly Bijlsma

Graag verwijzen we naar 'Aan de Slag met Groepsvorming' door Jelly Bijlsma.

<https://www.klassenkracht.nl/wp-content/uploads/2019/08/ebook-108-werkvormen-6-sept-2018.pdf>

Bijlage II, korte samenvatting sociaal emotionele methode KiVa

Sinds het schooljaar 2022-2023 werkt de Roelof Venema School met KiVa. Deze methode is goedgekeurd door NJI in 2018. Zij hebben in opdracht van het ministerie van Onderwijs 61 anti-pestprogramma's gekeurd. Zes daarvan zijn goedgekeurd, waaronder KiVa.

Bij KiVais de ouderbetrokkenheid van groot belang. Het is goed dat kinderen zowel thuis als op school dezelfde boodschap krijgen.

Wat is KiVa?

KiVa is een preventief, schoolbreed programma voor basisscholen gericht op het versterken van de sociale veiligheid en het tegengaan van pesten. Aan de hand van 10 thema's die gekende het schooljaar worden doorlopen in de groep, wordt gewerkt aan de sociale vaardigheden en de sociaal emotionele ontwikkeling van leerlingen. Daarnaast wordt de sociale veiligheid twee keer per schooljaar uitgebreid gemonitord onder leerlingen.

De KiVa-aanpak werkt: het Nederlands Jeugdinstituut heeft KiVa als beste anti-pestprogramma beoordeeld! KiVa verhoogt het welzijn, de motivatie en de schoolprestaties van alle kinderen. Daarnaast voldoen scholen met KiVa aan de wettelijke verplichting op het gebied van sociale veiligheid.

357
KiVa-scholen

10.000
leerkrachten opgeleid

14
gecertificeerde KiVa-trainers

publicatum: 05-06-2019

"Met het KiVa-programma loop je niet achter de feiten aan, maar ben je de problemen vóór."

KiVa International

KiVa is een Fins woord en betekent leuk of fijn. Het programma komt oorspronkelijk uit Finland, maar ondertussen wordt er al in 36 landen met KiVa gewerkt. KiVa is het eerste en enige programma waarvan de effectiviteit in meerdere landen is bewezen. Niet alleen in Nederland, maar ook internationaal is ontzettend veel wetenschappelijk onderzoek naar KiVa gedaan. Telkens blijkt: KiVa werkt!

Samen maken we er een fijne school van!

De KiVa-monitor

Op KiVa-scholen vullen leerlingen twee keer per jaar een digitale vragenlijst in, onder meer over welbevinden, sociale veiligheid, pesten en (vriendschaps)relaties in de klas. Daarmee voldoen KiVa-scholen aan de wettelijke verplichting om de sociale veiligheid onder leerlingen te monitoren. Leerkrachten krijgen daarna een rapport van hun groep, inclusief sociogrammen. Daarnaast worden in een schoolrapport de trends en ontwikkelingen op schoolniveau gepresenteerd.

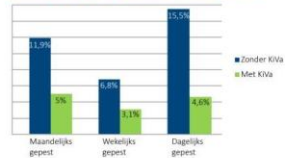
Met KiVa is er voortdurend aandacht voor een prettig en veilig schoolklimaat waarin alle kinderen met plezier naar school gaan.

De kosteneffectiviteit van KiVa

De Rijksuniversiteit Groningen en het Trimbos Instituut hebben in 2019 onderzoek gedaan naar de kosteneffectiviteit van KiVa in Nederland (retour on investment). Daarbij is vooral gekeken naar het effect dat KiVa heeft op het inkomen van een leerling. Het blijkt dat iedere euro die in KiVa wordt geïnvesteerd (ook de geïnvesteerde tijd is daarbij meegenomen) zorgt voor € 4,04 tot € 6,72 extra inkomen voor leerlingen gedurende het leven. Volgens experts is dat een fors rendement. Daarnaast heeft KiVa nog allerlei andere positieve effecten zoals toegenomen welbevinden, besparingen op zorg en stabiliteit van relaties. Deze zijn aanwezig maar zijn in dit onderzoek niet omgerekend naar geld. In een in Wales uitgevoerd onderzoek is dat wel gedaan. Daaruit blijkt dat de totale ROI wordt berekend op € 146,78 per geïnvesteerde euro. KiVa levert de samenleving veel op!

Bewezen effectief in het verminderen van pesten (ruim 63%)*

- KiVa verhoogt het welbevinden van de leerlingen en voorkomt/vermindert depressieve gevoelens.
- Door KiVa ontwikkelen kinderen positiever over hun leerkracht.
- Door KiVa hechten kinderen meer belang aan het goed zijn in vriendschappen.
- Op KiVa-scholen vinden leerlingen dat hun leerkracht meer vaardigheden heeft om groepsproblemen te verhelpen.
- Door KiVa ontstaat een beter school- en leerklimaat.

* Blijkt uit het onderzoek van de Rijksuniversiteit Groningen (2012-2014)

Bijlage III Leidraad gesprek gepeste leerling

Leidraad gesprek gepeste leerling, tevens te gebruiken als anonieme vragenlijst voor de leerlingen. Word jij gepest op school? Daarover gaan de volgende vragen.

Hoe vaak word jij op school gepest?

Kruis 1 antwoord aan:

- Ieder lesuur
- Iedere dag
- Iedere week
- (bijna) nooit

Hoe word jij meestal gepest?

Kruis 1 antwoord aan:

- verbaal/mondeling
- psychologisch
- fysiek
- digitaal

Op welke manieren word jij gepest?

Kruis hieronder alles aan wat op jou van toepassing is:

- mij doodzwijgen
- mij niet bij mijn naam noemen maar een bijnaam gebruiken
- zogenaamd 'leuke opmerkingen' over mij maken
- mij uitschelden
- mij steeds de schuld geven, ook als ik niets heb gedaan
- opmerkingen over mijn kleding
- beledigende opmerkingen maken
- mij expres negeren
- mij overslaan bij het uitdelen van snoep of uitnodigingen tijdens verjaardagen
- mij laten geloven dat ik dom of lelijk ben
- mij laten geloven dat ik 'mislukt' ben en beter niet geboren had kunnen worden
- mij isoleren van de rest van de groep
- mij niet kiezen waardoor ik steeds over blijf (tijdens gym, pauzes of opdrachten)
- stiekem briefjes doorgeven over mij
- geen werkafspraken met mij maken zodat ik niet weet wat ik moet doen
- mij fysiek of seksueel mishandelen
- bij herhaling mijn lichaam of kleding aanraken of tegen de stoel tikken
- mij buiten school opwachten, slaan of schoppen
- mij op weg van en naar school achterna rijden
- mij bewust de verkeerde kant uitsturen
- mij als slaaf behandelen
- mijn bezittingen (tas, lunch, boeken, fiets, kleding) aanraken of afpakken
- cadeaus eisen of geld afpersen
- jennen

- mij SMS berichten sturen, al dan niet met nummerherkenning
- mij belachelijk maken in chat- rooms
- berichten op social media versturen met dreigementen of privé informatie over mij
- privé opnames van mij via GSM op YouTube zetten

Word je alleen gepest buiten de lesuren (tijdens leswisselingen, op de gang, tijdens pauzes, voor en na school)?

Kruis 1 antwoord aan:

- ja
- nee

Word je ook gepest waar de groepsleerkracht bij is?

Kruis 1 antwoord aan:

- ja
- nee

In welke klas/groep zit de leerling of zitten de leerlingen die jou pesten? Kruis 1 antwoord aan:

- in mijn klas/groep
- in een hogere klas/groep
- in een lagere klas/groep
- in verschillende klassen/groepen

Door hoeveel leerlingen word je gepest?

Kruis 1 antwoord aan:

- meestal door 1 leerling
- door een groep van 2- 3 leerlingen
- door een groep van 4 -9 leerlingen
- door een groep van meer dan 9 leerlingen
- door verschillende leerlingen of groepen leerlingen

Weten je ouders dat je wordt gepest? Kruis 1 antwoord aan:

- ja, ik heb het verteld
- ja, ze weten het van school
- nee, ik praat er niet over

Weet je groepsleerkracht, mentor en/of de docenten dat je wordt gepest? Kruis 1 antwoord aan:

- ja, ik heb het verteld
- ja, ze hebben het zelf gezien
- ja, medeleerlingen hebben het verteld
- nee, ik praat er niet over

Bespreek bij signalering samen met de leerling wat hij/zij kan doen tegen het pesten en bekijk waar de leerling aan wil werken om de situatie te verbeteren. Let daarbij op de volgende aspecten:

- Hoe communiceert de leerling met anderen?
- Welke lichaamstaal speelt een rol?
- Hoe gaat de leerling om met zijn gevoelens en hoe maakt hij/zij deze kenbaar aan anderen?
- Heeft de leerling genoeg vaardigheden om weerbaarder gedrag te tonen naar de pester?

Bijlage IV Leidraad gesprek leerling die pest/ meeloopt

Leidraad gesprek leerling die pest/ meeloopt, tevens te gebruiken als anonieme vragenlijst voor de leerlingen. Pest jij andere kinderen op school of doe je mee met pesten? Daarover gaan de volgende vragen:

Hoe vaak pest jij op school of doe je mee met het pesten van een of meer andere kinderen? Kruis 1 antwoord aan:

- Ieder lesuur
- Iedere dag
- Iedere week
- Iedere maand
- (bijna) nooit

Kruis hieronder alles aan waarmee jij een of meer kinderen pest.

Kruis hieronder alles aan wat jij doet:

- doodzwijgen
- niet bij de naam noemen maar een bijnaam gebruiken
- zogenaamd 'leuke opmerkingen' maken
- uitschelden
- de ander steeds de schuld geven, ook als het niet waar is
- opmerkingen maken over de kleding
- beledigende opmerkingen maken
- expres negeren
- overslaan bij het uitdelen van snoep of uitnodigingen tijdens verjaardagen
- laten geloven dat ze dom of lelijk zijn
- laten geloven dat ze 'mislukt' zijn en beter niet geboren hadden kunnen worden
- isoleren van de rest van de groep
- niet kiezen waardoor ze steeds over blijven (tijdens gym, pauzes of opdrachten)
- stiekem briefjes doorgeven
- geen werkafspraken maken zodat ze niet weten wat ze moeten doen
- fysiek of seksueel mishandelen
- bij herhaling lichaam of kleding aanraken of tegen de stoel tikken
- buiten school opwachten, slaan of schoppen
- op weg van en naar school achterna rijden
- bewust de verkeerde kant uitsturen
- als slaaf behandelen
- bezittingen (tas, lunch, boeken, fiets, kleding) aanraken of afpakken
- cadeaus eisen of geld afpersen
- jennen

- social media berichten sturen, al dan niet met nummerherkenning
- belachelijk maken in chat- rooms
- social media berichten sturen met dreigementen of privé informatie
- privé opnames via social media, YouTube zetten

Pest je alleen buiten de lesuren (tijdens leswisselingen, op de gang, tijdens pauzes, voor en na school)?

Kruis 1 antwoord aan:

- ja
- nee

Pest je ook waar de groepsleerkracht, docent of mentor bij is?

Kruis 1 antwoord aan:

- ja
- nee

De volgende vragen gaan over wat er op jouw school gedaan wordt tegen pesten. Zitten er bij jou in de klas/groep leerlingen die vaak gepest worden?

Kruis 1 antwoord aan:

- ja, 1 leerling wordt gepest
- ja, meer leerlingen worden gepest
- nee

Als je ziet dat iemand gepest wordt, wat doe je dan meestal?

Kruis 1 antwoord aan:

- ik doe net of ik het niet zie en ga door met wat ik aan het doen ben
- ik sta erbij, kijk ernaar en vind het wel grappig om te zien
- ik vertel het aan de pleinwacht, groepsleerkracht, docent of mentor
- ik ga mee helpen met pesten
- ik probeer om het pesten te stoppen door de pester aan te spreken op zijn gedrag
- ik zou willen dat het stopt maar ik durf niet te klikken of de pester aan te spreken

Als er gepest wordt gaan andere kinderen dan de gepeste leerling helpen? Kruis 1 antwoord aan:

- (bijna) nooit
- soms
- meestal
- altijd

Als er gepest wordt gaan volwassenen (pleinwachten, docenten, mentoren of andere medewerkers) dan de gepeste leerling helpen?

Kruis 1 antwoord aan:

- (bijna) nooit
- soms
- meestal

altijd

Hebben jullie dit schooljaar in de klas regels of afspraken gemaakt over pesten? Kruis 1 antwoord aan:

- ja
- nee
- weet ik niet

Bijlage V Informatie GroepsGeluk

**GroepsGeluk
in de klas**

Wat is GroepsGeluk, systemisch werken in de klas?

Kinderen maken dagelijks deel uit van verschillende systemen: het gezin, de klas, de sportvereniging, de vriendengroep. In elk van die systemen beïnvloeden mensen elkaar, vaak zonder dat ze zich daarvan bewust zijn. Soms ontstaan spanningen of onzichtbare patronen in een groep die invloed hebben op hoe kinderen zich voelen, gedragen en ontwikkelen.

GroepsGeluk maakt de dynamiek in de klas zichtbaar op een praktische en kindvriendelijke manier. Met behulp van houten poppetjes, symbolen en picto's wordt zichtbaar wat er speelt in de groep. Zo ontstaat een levend sociogram waarin leerlingen en de leraar samen kunnen onderzoeken wat er onder de oppervlakte leeft. Dit biedt inzicht in onderlinge verhoudingen, spanningen of verdriet en creëert ruimte voor herstel, verbinding en groei.

De aanpak is gebaseerd op het gedachtegoed van **Bert Hellinger**, de grondlegger van het systemisch werk. Hij ontdekte een aantal universele principes die gelden voor elk systeem, zoals:

- ✦ Iedereen hoort erbij.
- ✦ Iedereen heeft zijn eigen plek.
- ✦ Er is balans in geven en nemen.

Door met deze principes te werken, ontstaat er een veilige en stevige groepsbasis waarin kinderen zich gezien en gehoord voelen.

GroepsGeluk is ontwikkeld door **Désirée Farro - Joosen**, voormalig leerkracht en therapeut. Zij bracht haar jarenlange ervaring samen in een praktische aanpak speciaal voor scholen. Inmiddels werken scholen door het hele land met GroepsGeluk, ondersteund door professioneel opgeleide GroepsGelukCoaches.

Waarom ook ouders?

Bij GroepsGeluk geloven we dat kinderen het sterkst groeien wanneer ouders en school samenwerken. De driehoek **kind – ouders – leerkracht** noemen we niet voor niets de **gouden driehoek**: als die drie goed verbonden zijn, voelen kinderen zich veilig én vrij om te ontwikkelen. Daarom betrekken we jullie graag bij wat we doen in de klas.

Samen zorgen we voor een gelukkige groep. En in een gelukkige groep kan elk kind zich optimaal ontwikkelen.

Meer informatie vind je op: www.groepsgeluk.nl

Ouders over GroepsGeluk

"GroepsGeluk geeft kinderen vanaf jonge leeftijd de mogelijkheid om woorden te geven aan wat ze voelen en wat ze meemaken. Dat is niet vanzelfsprekend, daar kunnen sommige kinderen best bij geholpen worden. Anderen doen het misschien heel natuurlijk, maar zo krijgt iedereen de kans om het te leren. Ik denk dat het gewoon een heel fijn startpunt is.

Je merkt dat GroepsGeluk in een klas echt iets doet. Je ziet dat er dingen gebeuren die zonder deze methode, denk ik, niet gebeurd waren, omdat er met GroepsGeluk een vorm is om woorden te geven aan wat er speelt en het in beeld te vatten.

Moeder van Lise en Marnix

